

Ali si član sindikata?

Naš zadnji občni zbor sindikata je med drugimi problemi poudaril tudi potrebo o vključitvi v sindikat še tistih 30% delavstva, ki niso doslej člani.

Vprašujemo se, kako je mogoče, da sindikalna organizacija ni 100-odstotno včlanila vseh delavcev. Funkcionarji sindikata pravijo, da se delavci nočejo včlaniti. Mi pa mislimo, da to ne bi smel biti problem. Morda manjka pojasnil tistim delavcem, ki stojijo ob strani. Je pa še naslednje vprašanje: več kot 200 delavcev je prijavljenih za vstop na delo v našo tovarno. Zaradi velikega števila prijavljenih je treba na delo precej dolgo čakati. Imamo primere, ko je delavec dva, tri mesece hodil na tajništvo podjetja, da bi ga sprejeli. Pri tem je jokal in prosil in razlagal, da ne more živeti itd. No, ko je bil sprejet, se je lepo potuhnil. Misli si je: službo imam — dober sem. In niso redki, ki takoj prvi dan, ko stopijo v delovno razmerje, pozabijo, da so bili še včeraj brezposelni in da je edino naša socialistična skupnost bila tista, ki jim je nudila delo, da je skupnost tista, ki jim pomaga, da lahko živijo. Nihče ni pozabil na to, da mu je skupnost dolžna pomagati, dolžna dati delo, dolžna zanj zaskrbeti, socialno zavarovanje, pokojnino itd. Marsikdo pa je pozabil, da bi lahko vsaj delček tej skupnosti vračal. Pozabil je, da le dobro organizirana skupnost, le dobro organiziran tovarniški kolektiv dobro dela in si s tem pridobiva jamstvo za stalno delo, za boljše delovne pogoje in tudi za boljši življenjski standard.

Žalostno je, da se na te stvari pozabi, žalostno je, da nekateri niso niti toliko zavedni, da bi postali člani sindikata, ki je ena izmed starih delavskih organizacij, ki se je desetletja borila za delavca in ki tudi danes pomaga delavcu, ga vzgaja in ga vodi.

Morda smo doslej te reči premalo poudarjali, morda smo posvečali temu vprašanju premalo pozornosti. Dejstvo je, da je treba tudi pri nas uvesti geslo: »Komur skupnost daje, je dolžan tudi skupnosti nekaj žrtvovati!«

Premalo dobrega političnega dela med našim kolektivom se včasih pokaže pri malenkostnih dejanjih poedincev, ki kažejo, kako malo imajo osnovne zavesti, kako prav malo poedinci poznajo svoj kolektiv, svojo tovarno. Zgodil se je primer, sicer je že precej časa od tega, ko je nek naš mizar v gostilni razlagal vaščanu, da je država vzela

našemu podjetju 40 milijonov dinarjev, namesto da bi ta denar razdelili delavcem, dalje, da je cel delavski svet proti temu, da se vzame na delo še kakega delavca ali kupi stroj ali modernizira tovarna itd. itd. Ali ni žalostno, da ta naš mizar ni vedel, da je država dala nam vsem tovarno in da je pravilno, da tudi naša tovarna državi nekaj vrača. Naš mizar ni vedel, da brez stroja ni kruha, da brez strehe ni dela — on je videl le svoj lastni egoistični interes: zdaj sem v tovarni, zdaj imam delo, kaj me brigajo vsi ostali! On bi bil morda vesel, če sedaj, ko ima delo, ne bi vzeli na delo nikogar več, kajti on je preskrbljen, za druge pa mu ni mar. In kljub temu, da ogromno pišemo o našem delu, ne ve, da je prav naš delavski svet in upravni odbor tisti predstavnik našega kolektiva, ki se je najbolj boril in se še bori, da opremimo našo tovarno do tiste višine, ki bo jamčila, da bo tovarna lahko nemoteno poslovala ne samo letos in prihodnje leto, temveč še celo vrsto let.

Ne bomo naštevali takih primerov, kajti resnici na ljubo povemo, da je teh tako malo, da se o njih ne bi izplačalo govoriti, žalostno je le, da se najde tak človek, ki s svojim govorjenjem pokaže, da ni razumel naše trde borbe za izgradnjo naše tovarne in s tem pomoči, ki jo je dal naš kolektiv, ko je bil še majhen, vsem tistim, ki so čakali na delo.

No, ali ni tudi še v marsikom, morda ne v taki obliki, zakoreninjeno mišljenje, da je neumnost boriti se za nekaj, da je neumnost delati in boriti se za napredek? Če je to še med nami, je samo znak, da je med nami še premalo političnega dela, premalo prepričevanja, kajti takih, ki tako mislijo kot oni mizar, je verjetno zelo malo. Vsakega takega človeka je treba pripeljati na pravo pot, zakaj bi ga pustili v njegovem prepričanju, zakaj naj bo on »nepošten človek«, ker ne ve in ne pozna našega dela?

Naloga našega sindikata je, da pomaga vzgajati naše ljudi, njegova naloga je, da seznanj vsakega člana našega kolektiva z delavskim upravljanjem, da ga seznanj z našimi splošnimi naporji za dvig našega človeka in njegovega standarda. Ti naši naporji in to naše delo je v okviru cele države ogromno. V naši državi so napravljena taka gigantska dela, da se nam čudi ves svet in čudno bi bilo, da bi bil med nami kdo, ki tega ne bi priznal!

Uveljavljanje novega sistema nagrajevanja

Zvezni družbeni plan za letošnje leto in novi gospodarski predpisi, predvsem »Uredba o celotnem dohodku gospodarske organizacije in njegovi delitvi« in »Uredba o plačah delavcev in uslužbencev gospodarskih organizacij«, uvajajo v sistem nagrajevanja v gospodarstvu vrsto novosti, ki bistveno spreminjajo dosedanji način plačevanja.

Da bi mogli videti pravo razliko med lanskoletnim in letošnjim sistemom, si moramo najprej ogledati lanskoletni sistem. Na račun lanskoletnega plačnega sistema je bilo izrečenih precej kritičnih pripomb, za katere ne moremo trditi da niso osnovane. Predvsem smo rekli, da je lanskoletni sistem bil preveč administrativen in centralističen. Kaj se to pravi? Plače so bile namreč določene po kvalifikacijah z državnim povprečkom, ki je določal za nekvalificiranega delavca 6000 din mesečne plače, za polkvalificiranega 7000 dinarjev, za kvalificiranega 8800 in za visokokvalificiranega 12.000 din mesečne plače. S tem povprečjem se je formiral obračunski plačni fond gospodarskih organizacij. Tarifni pravilnik gospodarske organizacije pa je moral biti v skladu in na višini obračunskega plačnega fonda. Višino tega fonda je podjetje moglo izplačevati za plače. Nekatera podjetja so ta način plačevanja obšla tako, da so si papirnato poviševala kvalifikacijsko sestavo svojega delavstva, druga podjetja pa so manjkajoči del plačnega fonda, posebno tam, kjer je bil tarifni pravilnik nad ravni obračunskih plač, izplačevala iz dela dobička, ki je odpadel na plačni fond, ki bi se moral deliti med kolektiv po končni obračunski dobi oziroma po potrditvi letne bilance podjetja. Ker je bil na ta način plačni fond določen v absolutnem znesku, ne glede na to, kakšna produktivnost je bila v podjetju, so morala tekom lanskega leta nekatera podjetja ukiniti delovne norme, ker enostavno niso imela razpoložljivega denarja za plačevanje prekoračenja norm. To je vsekakor negativno vplivalo na težnjo za povečanje produktivnosti v podjetjih, delavec pa, ki je delal po normi, ni vedel, ali bo prvega dobil v celoti izplačan znesek, ki ga je zaslužil nad tarifno postavko, če je presegal delovno normo. Kot rečeno, stari plačni sistem ni dovoljeval plačevanja po učinku v zadostni količini, kar je bila njegova glavna slabost.

Kaj pa nam prinaša novi sistem v letošnjem letu?

Osnovni namen vseh novih predpisov je, da se uveljavi nagrajevanje po učinku. Uredba namreč določa, da morajo biti plače na ravni lanskoletnih povprečnih plač, t. j. na ravni lanskoletnega državnega povprečja, ne pa povprečka izplačanih plač v lanskem letu v posameznih podjetjih. Uredba tudi določa, da se morajo vsa dela, kjer je to možno, plačevati po učinku. S to določbo je postavljena pred delovne kolektive važna naloga, in sicer realno normiranje dela pri vseh delovnih fazah, kjer je to možno. V interesu podjetja, kakor tudi tistega, ki dela po normi, je, da je delovna norma čimbolj realna, kajti samo realne norme zagotavljajo pravilno nagrajevanje po delu, izognemo pa se tako tudi vsakomesečnemu oziroma pogostemu revidiranju norm. Pogosto popravljanje norm nika-

kor ne vpliva koristno na delavca, ki po taki normi dela, saj ne ve, če bo prihodnji mesec delal po isti normi ali bo norma spremenjena.

Uvedba nagrajevanja po učinku bo koristno vplivala tudi na ojačenje splošnih delovnih sposobnosti v našem gospodarstvu, t. j., produktivnost se bo dvignila, kar je vsekakor interes družbe. Vidimo torej, da je interes skupnosti kakor tudi proizvajalca - posameznika isti, to je povečanje produktivnosti dela, ker imata oba od tega koristi tako družba kakor delavec, ki bo več zaslužil, ker bo za večjo količino proizvodov prejel tudi večji zaslužek.

Važno je tudi določilo, da se morajo norme zasnovati na osnovi že prej omenjenega plačnega fonda podjetja in sedanjega nivoja proizvodnje. To pomeni, da morajo biti norme vsaj na isti višini po količini proizvodov kot so bile do sedaj in se jih ne sme zniževati. Tudi plačilo po normi mora biti v skladu s tarifnim pravilnikom, kar pomeni, da je zaslužek nekega delavca na konkretnem delovnem mestu v primeru, da norma »samo doseže«, isti, kakor če bi prejel plačo izračunano na osnovi tarifne postavke, pomnoženo z delovnimi urami v mesecu. To je vsekakor pravično, kajti samo tisti, ki bo normo presegal, bo prejemal tudi večjo plačo, tako kot jo predvideva tarifni pravilnik. Sredstva, s katerimi se bo plačevalo prekoračenje norme, so zagotovljena in bodo izplačana v celoti.

Da pa bi mogli sistem normiranja izpopolniti in pravilno plačevati prekoračevanje kakor tudi nedoseganje delovnih norm, mora vsako podjetje obvezno sestaviti tudi Pravilnik o normah. Pravilnik o normah mora vsebovati vse določbe, ki urejajo delo po normah, tako količinsko izpolnjevanje norme kakor tudi plačevanje takega dela. Težnja je namreč ta, da se v neki stroki ugotovijo povprečne realne norme. S tem seveda še ni rečeno, da bi morala vsa podjetja neke stroke delati po enih in istih normah. To je seveda nemogoče, ker se morajo pri določanju norme upoštevati vse okolnosti, ki vplivajo na delo po normi. To so predvsem razlike v samih delovnih strojih med podjetji, kajti nekatera podjetja imajo modernejša stroje, na katerih je možno narediti več kot na zastarelih. Važna okoliščina pri normiranju je tudi surovina in ostali material s katerim se dela. Poglejmo v našem podjetju samo brusni papir v brusilnem oddelku. Vsi vemo, da je na uvoženem papirju možno izdelati neprimerno več izdelkov kot na domačem papirju. Vse takšne okoliščine se morajo pri normiranju upoštevati, tako da je višina norme res takšna kot to predvidevajo predpisi. Določeno je namreč, da mora biti norma tako visoka kot more kdo na določenem delovnem mestu napraviti v osmih urah pri normalnih pogojih. Ti pogoji pa so normalni stroj, surovine in ostali material, ki lahko vpliva na produktivnost.

Nekatera delovna mesta je možno tudi nagraditi, t. j. izplačevati nagrade za dobro organizacijo dela, za prihranek na materialu itd.

V ŠOLI

Učitelj: »Kdaj je treba obirati sadje z drevja?«
Janezek: »Kadar je pes privezan«.

Vidimo torej, da nam novi sistem plačevanja prinaša celo vrsto možnosti, s katerimi lahko delo plačujemo po učinku in uveljavljamo staro socialistično načelo »vsakomur po njegovem delu«. Vendar pa morajo biti vsi načini izplačil določeni v Tarifnem pravilniku in v Pravilniku o normah. Izven teh določil se ne sme izvršiti nobeno izplačilo. Tarifni pravilnik mora posihmal tudi natančno določati, kako se deli med delovni kolektiv dobiček, ne pa tako kot do sedaj, ko se je dobiček izplačeval na osnovi sklepa delavskega sveta podjetja.

Novi tarifni pravilnik mora biti sprejet do 1. aprila t. l. Kakor vidimo je rok zelo kratek, delo pa precej obsežno in vsekakor tudi ni lahko. Pri sestavi Tarifnega pravilnika in Pravilnika o normah mora sodelovati celoten kolektiv, kar je razvidno

že iz tega, da mora upravni odbor podjetja dati Tarifni pravilnik na pretres delovnemu kolektivu petnajst dni prej, preden ga predloži delavskemu svetu za sprejem. O vseh pripombah kolektiva k Tarifnemu pravilniku mora delavski svet pri sprejemu razpravljati.

Kakor vidimo, je novi sistem plačevanja delavcev v gospodarskih organizacijah naprednejši od lanskoletnega, ker dopušča plačevanje dela po učinku, s čimer se bo proizvodnja povečala. Zavedati pa se moramo, da letošnji sistem plačevanja še ni dokončen, še ni popoln in da bo v bodočnosti prišlo še do popravkov oziroma sprememb v plačevanju, vendar pa v boljšem, t. j. v pozitivnem smislu.

Delavske knjižice so važen dokument

Delo v zvezi z izdajo novih delavskih knjižic se bliža zaključni fazi. Le še nekaj je zamudnikov med nami, ki sploh še niso prinesli dokumentov, ki so potrebni za izdajo nove knjižice, niti niso dali prijave zanje. Mislimo, da ni treba venomer govoriti o tem, da je skrajni čas za ureditev tega zelo važnega vprašanja ne le za podjetje, temveč predvsem za vsakega delavca.

Delavska knjižica je dokument, brez katerega ne more nihče stopiti v delovno razmerje. Z delavsko knjižico dokazujemo kvalifikacijo in delovno dobo. Dosedanje delavske knjižice so bile v mnogočem pomanjkljive, predvsem niso bili vpisani važni podatki, ki jih vsakdo rabi. O tem bi vedeli dosti povedati naši stari delavci, ki so odšli v pokoj in so morali porabiti precej časa za dokazovanje delovne dobe in kvalifikacije, ker je bila ta v starih knjižicah pomanjkljivo vpisana. Zavod za socialno zavarovanje jim je namreč prošnje za upokožitev zavrnil, ker ni bila zaradi pomanjkljive delavske knjižice dovolj dokumentirana. Z izdajo nove delavske knjižice po bodo vsa ta »romanja« odpadla, ker bo imel delavec vse potrebne podatke vpisane v delavski knjižici.

Z izdajo novih delavskih knjižic je imelo podjetje in tudi delavstvo dosti sitnosti. Včasih je verjetno kdo mislil, da so vsa potrdila, ki jih je moral predložiti in vsa zaslišanja priči nepotrebna, vendar temu ni tako in je najbolje, da to delo opravimo enkrat in imamo potem s temi stvarmi mir.

Za izdajo delavske knjižice je potrebno proučiti vse dokumente temeljito, kajti nepravilno pisan podatek v knjižici je neveljaven in lahko kasneje povzroči imetniku le nevšečnosti. Ni izključeno, da bodo v posameznih primerih tudi podatki v novih knjižicah netočni in nepravilni, zato je dolžnost vsakega posameznika, da novo delavsko knjižico sam pregleda, kajti vsakdo bo zase najbolje preveril točnost podatkov. Ko bo podjetje imelo nove delavske knjižice gotove za vse delavce, jih bo dalo tem na vpogled in vsakdo bo lahko reklamiral netočne podatke v tajništvu podjetja, kjer bodo te podatke ponovno preverili, po potrebi pa predlagali popravek netočnih podatkov.

Kako boš ugotovil če je tvoja delavska knjižica že gotova?

1. Izdaja vsake delavske knjižice se mora vpisati v osebno izkaznico naprvi strani. Če imaš vpisano tam številko delavske knjižice, pomeni, da je delavska knjižica gotova.

2. Ako si prejel odločbo o delovni dobi (velja za one, ki so bili doslej zaposleni pri več delodajalcih), potrjeno od Zavoda za socialno zavarovanje, lahko s sigurnostjo sklepaš, da imaš delavsko knjižico gotovo.

3. Če si podpisal prijavo za izdajo delavske knjižice, pa določil pod točko 1. in 2. nimaš izpolnjenih, pomeni, da je delo za izdajo knjižice v teku in ni ti treba skrbeti za njeno izdajo.

4. Če pa nimaš ničesar, kar je zapopadeno v zgornjih točkah, pridi takoj v tajništvo podjetja in izpolni prijavo za izdajo delavske knjižice ter predloži vsa dokazila o dosedanji delovni dobi. V kolikor komu kaj ni jasnega, naj se obrne na tajništvo podjetja, kajti rok za izdajo knjižice je določen s predpisi in sicer 1. april t. l. Kdor po tem roku ne bo imel delavske knjižice iz neopravičenega razloga, ne bo mogel ostati še nadalje v delovnem razmerju. Odgovorni uslužbenec v podjetju, ki bi sprejel na delo delavca brez delavske knjižice pa bo moral plačati 5.000 din kazni.

Odločba o delovni dobi

Odločba o delovni dobi vsebuje vse podatke o delavcu in utemeljitev delovne dobe, kjer je vpisana delovna doba pri posameznih delodajalcih, n. pr. če si bil zaposlen pri nekem podjetju delodajalcu od 7. 7. 1952 do 30. 12. 1952 boš imel vpisano: — let, 5 mesecev, 25 dni. Vsakdo mora torej pri izdaji knjižice prekontrolirati, če je delovna doba pravilno izračunana, kajti napake pri izračunavanju niso izključene.

Odločba o delovni dobi obsega tudi skupni čas zaposlitve, ki se izračuna tako, da se čas vseh zaposlitev sešteje, dobljeni čas pa vpiše v knjižico. Če si pregledal posamezne zaposlitve in ugotovil njihov pravi vpis izražen v letih, mesecih in dnevih, jih seštej in ugotovi, ako je skupna vsota pravilno vpisana v knjižici. Če si bil na prostovoljnem

javnem delu in predložil ob prošnji za izdajo delavske knjižice tudi dokument o trajanju prostovoljnega dela, prekontroliraj, če ti je tudi ta doba priznana. V delovno dobo se šteje tudi čas prebit v NOV, terensko delo za NOB, ujetništvo, zapor in internacija zaradi sodelovanja z NOV. Seveda mora vsakdo, ki hoče, da se mu ta doba prizna kot delovna doba, predložiti o tem potrebne dokumente ali pa predlagati zaslišanje prič. Vsi tisti, ki so predlagali zaslišanje prič, priče pa so bile zaslišane, vendar pa jim tista delovna doba ni bila priznana v odločbi, bodo o tem dobili dodatno odločbo o priznanju delovne dobe. Ako se je nekdo naknadno spomnil ali pa je prej pozabil prijaviti neko delovno dobo, bo moral za priznanje tiste delovne dobe sam predlagati postopek za priznanje. Podjetje je namreč dolžno poskrbeti za priznanje samo tiste delovne dobe, katero je nekdo navajal ob prijavi za izdajo knjižice.

Kontrola ostalih pisanih podatkov

Primerjaj podatke odločbe s podatki vpisanimi v delavski knjižici, in sicer:

1. na prvi strani knjižice: če so pravilno vpisani reg. in ser. številke, osebne izkaznice, kraj in datum. Na drugi strani: če so pravilno vpisani osebni podatki, strokovnost in kvalifikacija. Kvalifikacija se prizna samo na osnovi dokumentov, kot so: spričevala, odločbe o prevežbi itd. Na tretji strani so podatki o šolski in strokovni izobrazbi. Tu so priznane kvalifikacije, ki jih nekdo ima, ne glede na to ali dela v tej stroki ali ne. Na četrti strani so podatki o skupni zaposlitvi. Tu je zapopaden čas od prve zaposlitve pa do 31. 12. 1946, posebej od 1. 1. 1947, naprej pa posebej. Šesta stran vsebuje podatke o zaposlitvi po izdaji delavske knjižice. Ako je bila komu izdana delavska knjižica medtem, ko je bil zaposlen v našem podjetju, bo tu vpisan samo datum začetka zaposlitve pri KLI. Sedma stran vsebuje v številkah izražene delovne dobe pri nekem podjetju in pa skupno trajanje vseh zapo-

slitev do prihoda v podjetje. To skupno trajanje je izraženo v besedah.

Sestindvajseta stran vsebuje naknadno priznana delovna doba. To so vse pomotoma izpuščene delovne dobe ali pa tiste, ki jih delavec naknadno predlaga.

Sedemindvajseta stran vsebuje podatke o vrsti zaposlitve in o plačnih postavkah.

Na strani dvaintrideseti pa so vpisani podatki, prebiti v NOV, internaciji itd. Ta doba se sicer ne upošteva pri skupni dobi zaposlitve, vendar pa se upošteva pri upokojitvi. Delavska knjižica vsebuje tudi podatke o daljši odsotnosti z dela in pa o materialni preskrbi ob začasnem prenehanju delovnega razmerja, to je za čas, ko je bil kdo prijavljen na Biroju za posredovanje dela in prejemal preživalnino.

V glavnem bi bilo to vse, kar bi bilo zaenkrat pripomniti v zvezi z delavskimi knjižicami. Kakor smo že prej omenili, je potrebno izvršiti kontrolo vpisov v knjižici in iste preveriti s podatki v odločbi in obratno. Če kdo ugotovi kakšno napako, katere krivda je pri podjetju, Zavodu za socialno zavarovanje ali Biroju za posredovanje dela, naj to prijavi tajništvu podjetja.

V kolikor pa je kriv zaradi vpisa nepravilnih podatkov nekdo sam, mora sam predlagati popravo nepravilnosti.

Končno opozarjamo vse tiste, ki za izdajo delavske knjižice še niso prinesli potrebnih dokumentov, naj to store nemudoma. Vsakomur, ki mu bo delavska knjižica izdana, bo podjetje izdalo potrdilo, da hrani njegovo delavsko knjižico. Kajti predpisi namreč določajo, da mora biti za čas trajanja delovnega razmerja shranjena pri podjetju. Opozarjamo vse, da potrdila o čuvanju delavske knjižice skrbno hranijo, kajti ob koncu delovnega razmerja bo podjetje izdajalo delavske knjižice samo na osnovi predložitve tega potrdila.

Vsi oni, ki imajo za delavske knjižice narejene dokumente, pa jih še niso dobili, naj jih takoj dvignejo.

Katalinič

Ceneje je nesreče preprečevati kot opravljati posledice

»Človek je najvažnejši činitelj v proizvodnem procesu, zato je posebno pomembno proučevanje vseh tistih pogojev, ki omogočajo normalno delovno storilnost ob čim manjši potrošnji energije in čim manjši nevarnosti za življenje in zdravje delovnega človeka.«

Vsako leto namreč nesreče pri delu terjajo sorazmerno veliko človeških žrtev po naših podjetjih, še več pa jih postane zaradi nesreč pri delu delno ali pa popolnoma za delo nesposobnih. Naloga tehnične zaščite dela je, da odpravlja nevarnosti, ki se pojavljajo pri delu, ravno tako pa nuditi delavcu zaščito in varnost pri njegovem delu. Važnost dela tehnične zaščite vidimo že iz tega, da je nesorazmerno veliko število nesreč pri delu, ki po eni strani terjajo svoje žrtve, po drugi strani pa zmanjšujejo delovno zmoglost delavca — proizvajalca. Škoda, ki nastaja pri obratnih nesrečah znaša v LRS preko 6 milijard dinariev letno. Zato ni dovolj, če se samo zdravijo posledice nesreč, temveč je zlasti potrebno, da se nastanek nesreč pre-

prečuje, preden se nesreče zgodijo, kajti veliko ceneje in lažje je nesreče preprečevati kot odpravljati njihove posledice. Vzroki nezgod pri delu so dvovrstni. Eni so tkz. objektivni razlogi, kot n. pr. slabo zaščiten stroj, preslaba svetloba v delovnem prostoru, prevroč ali presuh zrak na delovnem mestu in podobno. Po drugi strani pa imamo subjektivne razloge, to so osebni razlogi, kot nepazljivost, utrujenost, v nemajhni meri tudi nepoznanje stroja, pretirano tveganje in končno včasih tudi pijanost. Vzrok nesreč so najčešče kombinacije obeh vzrokov, to je preslabo zaščiten stroj in pa nepazljivost delavca samega. Vendar pa si moramo biti svesti, da same komisije za tehnično zaščito svojega dela ne bodo mogle temeljito opraviti brez sodelovanja delavcev samih, to je proizvajalcev, ki delajo na strojih. Higijenska tehnična zaščita bo dosegla le tedaj svoj namen, če se bo za varnost pri delu boril in zavzemal sleherni član delovnega kolektiva. Osnovne postavke varnosti pri delu bi morale preiti v zavest naših delavcev, zlasti onih, ki

proizvodnjo usmerjajo. Poseben problem pri nesrečah pri delu so predvsem precej visoka postavka pri obratnih nesrečah izraženih v procentih, in to so novinci. Čestokrat se ravno tem ljudem samo pokaže, kako se na stroju dela in kako se mu služi, navadno pa se teh ljudi ne opozori na nevarnosti, ki prežijo nanje pri delu na stroju. Včasih se delavci branijo jemati oziroma nositi zaščitna sredstva, katera jim nudijo podjetja. Takšne primere bi bilo koristno kaznovati, vendar pa moramo pripomniti, da je včasih vzrok za odklanjanje uporabe zaščitnih sredstev upravičen, ker tehnična sredstva niso niti smotno narejena, tako da bi delavcu pri delu koristila, ampak ga kvečjemu ovirajo. Področje o tehnični zaščiti dela je bilo do nedavna, lahko bi rekli, praktično precej zanemarjeno. Na te stvari se ni polagalo pazljivosti, ampak se je gledalo na predpise o tehnični zaščiti dela, kot na nekakšno nevšečnost, kot na odvečno in brezploidno delo. Statistični podatki, ki smo jih zgoraj navedli, pa nam povedo, da temu ni tako in to tudi lahko vidimo iz primerov, da je v vseh tehnično visoko razvitih državah tehnična zaščita dela znanost zase. Lansko leto je bil tudi pri nas ustanovljen Zavod za proučevanje varnosti pri delu, ki pomaga podjetjem neposredno z znanstvenimi ugotovitvami urejati, pomaga pa tudi mladini pri izbiri poklica, da pride pravi človek na pravo mesto. Novo ustanovljeni zavod poizkuša pritegniti v boj proti nesrečam čim širši krog strokovnjakov, kajti nesreče, ki jih je pri nas dva do trikrat več kot v industrijsko razvitih državah, se pojavljajo že kot pravo zlo, ovirajo naš razvoj proizvodnje. Po drugi strani pa tudi dušijo napore pri vzgoji novih kadrov.

Nedavni posvet strokovnjakov o tehnični zaščiti dela je postavil zahtevo, da se morajo pravilniki o zaščiti dela čimbolj izpopolniti, ker so dosežki že zastareli in ne zajemajo celotne problematike tega področja. Prav tako morajo tudi podjetja sama zaostri odgovornost svojih komisij za higiensko tehnično zaščito dela, kakor tudi odgovornih posameznikov v podjetju. Podjetja sama pa morajo nuditi vso možno materialno pomoč, kajti denar naložen za zaščito dela, se bo v podjetju v kratki dobi in z dobrimi obrestmi vrnil.

Poglejmo si še malo razmere v našem podjetju, kjer je bilo v lanskem letu 78 obratnih nesreč, ki pa k sreči niso terjale hujših žrtev, zlasti ne smrtnih. Največ od teh nesreč odpade na lažje telesne poškodbe pridobljene pri delu na strojih. Vzrok tem nesrečam je bil, kot smo zgoraj navedli, včasih objektivni, včasih pa je bil kriv več ali manj tudi delavec sam. Ako denemo roko na srce in si odkrito priznamo, bomo morali v našem podjetju vložiti še precej naporov in materialnih sredstev, da bi bila tehnična zaščita dela popolna. Delavski svet je na svoji prvi seji izvolil tudi komisijo, ki naj bi v glavnem skrbela za tehnično zaščito dela in dajala v zvezi s tem potrebne predloge upravi podjetja. Delo te komisije bi morali vsekakor poživiti. Tudi vloga sindikata ni majhna pri odстранievanju napak oziroma nevarnosti na delovnih mestih in bi moral biti glede tega v nenehnem stiku z omenjeno komisijo. Prepričani smo, da bo delavski svet odobril vsa razpoložljiva sredstva za od-

stranitev napak in nevarnosti na delovnih mestih, seveda pa morajo biti predlogi delavskemu svetu podani načrtno, kajti le z načrtnim delom je možno doseči zaželeni cilj.

Občinski praznik v letošnjem letu

V letošnjem letu bo občina razpolagala z manjšimi sredstvi kot v preteklem letu. Od OLO Ljubljana okolica bo po vsej priliki dobila 3.5 milijona dinarjev, sama pa bo zbrala tudi kakih 3.5 milijona dinarjev. Skupni znesek 7 milijonov še zdaleka ne bo zadoščil za kritje vseh potreb, ki stojijo pred občinskim odborom.

Občina ima v vidiku sledeča nujna dela, ki bi jih morala izvršiti:

Tlakovanje ceste na postajo, kar bo stalo kakih 10 milijonov dinarjev. Pri tem je treba upoštevati, da je material za tlakovanje nabavila v lanskem letu.

Dokončanje elektrifikacije Žiberš, za kar bo potrebovala kake 3 milijone dinarjev.

Elektrifikacijo Novega sveta, za kar bo potrebno kakih 8 milijonov dinarjev.

Regulacijo Logašnice, za kar bi rabili 60 milijonov dinarjev.

Preureditev hleva pri Brusu v Dolnjem Logatcu v lokal za prodajo mesnih izdelkov, in dvig ostrešja za eno nadstropje, s čimer bi pridobili 3 stanovanja. Za to bi šla kaka 2 milijona dinarjev.

Poleg tega bo treba plačati načrte za gimnazijo in urbanistični načrt ter seveda izvršiti še celo vrsto manjših gradbenih in regulacijskih del.

Zadna seja gospodarskega sveta je obravnavala te probleme in je bilo sklenjeno, da se postavi na prvo mesto tlakovanje ceste na postajo in dokončanje elektrifikacije Žiberš. Za ta dela bi sedanja sredstva nekako zadostovala. V kolikor bo več sredstev, se bo seveda delalo tudi na drugih mestih.

No, tudi če bosta izvršeni samo ti dve deli, bo to za Logatec lepa pridobitev, kajti vsako leto naj se vsaj nekaj naredi ter bo počasi Logatcu in okolici dano precej lepše lice in pa seveda prebivalci bodo od teh del imeli velike koristi.

Logaška . . .

V nedeljo je zapadlo pol metra snega. Tri sto ljudi gazi sneg od glavne ceste proti tovarni. Ob osmih je na cestah še vedno sneg. Ob devetih preorjejo proti postaji in zavijejo proti tovarni. Pri železniškem skladišču pa plug obrnejo — občinske ceste je konec! Mi pa gazimo naprej iz tovarne do občinske ceste. Menda še danes nihče ne ve, čigava je cesta od postaje do železniškega prelaza na rampo in k tovarni. Železnica pravi, da je sicer njena, da jo pa mora oskrbovati občina. Občina trdi, da to ni njena dolžnost. Na koncu pa zaradi slabo oskrbovane ceste trpi ogromno pešcev in kolesarjev, ki hodijo vsak dan na delo, v še večji meri pa veliko število voznikov in avtomobilov, ki dnevno prevažajo na rampo. To vprašanje bo potrebno enkrat za vselej rešiti!

Nekaj o logaški Komuni

Naloga vsake občine oziroma komune je, da skrbi tudi za tako zvane komunalne zadeve. Pod komunalnimi zadevami razumemo nekatera dela, predvsem ona, ki vplivajo na udobnost prebivalcev nekega kraja. Pod komunalno dejavnost spadajo predvsem popravila in vzdrževanje cest, osvetljava in razna uslužnostna podjetja. To so dela, katera posredujejo proizvode med industrijo in potrošnikom. Sem spada vsa obrtniška dejavnost.

Oglejmo si sedaj nekoliko, kako je s to dejavnostjo v Logatcu, pa bomo ugotovili naslednje:

Ena izmed glavnih strok je živilska stroka, to so pekarije in mesarije, ki so danes v rokah splošnega ljudskega premoženja. Pri obeh opazamo zelo velike pomanjkljivosti, ki jih bo treba slej ali prej odpraviti. Vse te napake, ki jih bomo več ali manj zajeli v tem članku, bi se morale odpraviti na pobudo uprav podjetij, potrošnikov ali pa občinskega LO oziroma bodoče komune. Pekarija, mesnica in klavnica so v privatnih hišah, zato tudi nimajo prostorov, ki bi odgovarjali njihovi dejavnosti. Pekarna nima pravih prostorov za ohlajevanje in shranjevanje kruha, niti skladišča za kurivo. Kruh ohlajajo kar v veži, skladišče kuriva pa imajo na dvorišču. Ravno tako mesnica nima hladilnice, tako

da se v vročih mesecih meso prehitro pokvari. Potrošnik dobi že po izgledu nesveže meso.

Mlekarno upravlja zadruga. Danes se mlekarna bavi z nakupom mleka od okoliških kmetov. Del tega mleka proda neposredno potrošnikom v Logatcu, preostanek proda v Ljubljano. Mlekarstvo je bila nekoč cvetoča veja logaške dejavnosti, saj je bil sir, kakor tudi čajno maslo iz logaške mlekarne, znan širom Slovenije in je konkuriral celo tovrstnemu uvoženemu blagu. Ali ne bi mogli tudi danes, ko so vsekakor dani pogoji za to, vzpostaviti logaško mlekarno na raven, kakršno je imela v svojih najboljših dneh.

Obrtniška dejavnost Logatca je bila pred vojno relativno dobro razvita. Kako pa je danes? Kljub velikemu povečanju prebivalstva moramo žal ugotoviti, da je obrtniških delavnic v Logatcu precej manj kakor jih je bilo pred vojno, čeprav bi želeli ravno nasprotno.

To je le nekaj problemov komunalne dejavnosti Logatca, o katerih bi morali oziroma bo morala razpravljati bodoča komuna in to dejavnost ojačati, kajti ravno udobnost vsakdanjega življenja prebivalcev je v veliki meri odvisna od tega, kako je v kakem kraju organizirana ta dejavnost.

Straus

Skladišče bo kmalu dograjeno

Lepo vreme je omogočilo gradbenemu podjetju, da je že v grobem končalo poslopje skladišča. Skladišče, ki leži v podaljšku sedanjega skladišča finalnih izdelkov, je pred zaključkom gradnje. Načrt, ki ga je odobrila republiška komisija pri Sekretariatu za gospodarstvo LRS, je predvideval 9 m široko in 60 m dolgo stavbo. Mi smo skladišče skrajšali za 2 m, tako da bo dolgo 58 m in visoko 5 m. V tem poslopiju bo prostora za skladišče finalnih izdelkov, ki se bo preselilo iz sedanjega skladišča, ki je po načrtu določeno za montažo. S tem se bo silno razbremenila galanterijska tovarna, ki je bila vedno prenatrana z izdelki in tudi delavci so bili preveč na tesnem prostoru.

V novi stavbi pa bo dobilo prostor tudi skladišče potrošnega materiala. S tem bo rešen problem naših skladiščnih in stranskih prostorov, kajti po odločbi revizijske komisije za načrte, moramo odstraniti barako, kjer je sedaj skladišče potrošnega materiala. To zaradi požarne nevarnosti, kajti nova lopa in stara baraka sta preveč skupaj. Sekretariat za gospodarstvo je že pri odobritvi lope za sušenje lesa zahteval, da se mora ta baraka odstraniti.

Novo poslopje bo imelo dovolj prostora ter ga bomo lahko tudi dokončali, kljub temu da letos ni investicijskih kreditov. Mi smo namreč ves material nabavili že v lanskem letu ko smo imeli investicijski kredit, tako da nam bo zmanjkalo le nekaj milijonov dinarjev, katere pa smo že dobili obljubljeni od Okrajnega ljudskega odbora. Verjetno je, da poslopje ne bo ometano, vendar to ne bo preprečilo, da se prostori ne bi dali uporabljati. Če pa bo podjetje proti koncu leta ali drugo leto imelo nekaj fonda za prosto razpolaganje, se bo pa lahko tudi ometalo.

Z dograditvijo skladišča je naša tovarna prišla v končno fazo razvoja. Po odobrenih načrtih smo izvršili gradnje ter tudi dejansko ne bomo potrebovali več novih stavb. Pri tem je morda za nekatere ostalo odprto vprašanje mizarske delavnice. Ta se bo v teku leta preselila v stolarno, sama stolarna se bo pa združila z galanterijskim obratom. Pri tem bomo ukinili nekaj artiklov (stolov), ki ne spadajo v našo dejavnost.

Seveda bo treba v teku let marsikatero stavbo dopolniti, to se pravi ometati, popraviti itd. Verjetno je, da bomo drugo leto galanterijski tovarni dozidali prirezovalnico, ki je sedaj v leseni baraki, toda to je odvisno od odobrenih načrtov, ki jih morajo oblasti potrditi in seveda tudi od denarja. Za to bi potrebovali okrog 6 milijonov. Verjetno je, da bomo to spravili skupaj prihodnje leto, morda bomo dobili tudi kakšno pomoč. Še bolj razveseljivo dejstvo pa je, da bomo v bodočih letih ves naš fond za prosto razpolaganje lahko dajali na razpolago za gradnjo stanovanj. In je menda že tudi čas, kajti doslej smo gradili le tovarno, za stanovanja nam je pa zmanjkovalo sredstev, ko pa je s skladiščem tovarna več ali manj končana, bomo lahko tudi v pogledu stanovanj sčasoma kaj več naredili.

RAZDELITEV

Prijatelj, kam pa dirjaš vsako noč ko nor?

Za posteljo, tovariš.

Kaj na Selu ni nič prostora?

Na pretek: četrtno ga ima en sam, ostalo je prazno.

Novice sindikalne podružnice

Dne 28. januarja je imela naša sindikalna podružnica občni zbor, na katerem je bil izvoljen Izvršni odbor podružnice. Izvoljeni so bili: Drašček Ferdo, Čepon Vinko, Šparemblek Anton, Čehovin Jože, Katalinič Ante, Leskovec Tatjana, Mihelčič Franc, Brenčič Jože, Stražar Franc, Petelin Ferdo in Rupnik Vilma.

V nadzorni odbor pa so bili izvoljeni naslednji tovariši: Adam Karel, Jereb Ivanka in Modrijan Vera.

Na skupnem zasedanju lanskoletnega in novo izvoljenega Izvršnega sveta podružnice pa so bili izvoljeni naslednji funkcionarji podružnice:

predsednik: Šparemblek Anton,

tajnik: Nartnik Franc,

blagajnik: Leskovec Tatjana.

Nadzorni odbor je izvolil za svojega predsednika tovariša Adama Karla.

Odboru naše sindikalne podružnice želimo obilo uspehov pri njegovem delu.

Iz šahovske sekcije

Šahisti so pričeli s svojim delom. Aktivni člani sekcije, ki jih je 14, se za delo sekcije živo zanimajo. Žal zapažamo, da se v sekciji udeležujejo samo verzirani igralci, dočim novincev med člani sekcije ni opaziti. Vodstvo sekcije pričakuje, da se bo v igranje te lepe igre vključilo tudi več začetnikov. Sekcija ima svoje prostore v menzi podjetja, kjer je na razpolago zadostno število igralnih garnitur.

Iz ostalih sekcij SKUD

Delo v dramski in folklorni skupini je nekako »steklo« in je pričakovati nadaljnjih uspehov. Obe sekciji sta priredili uspelo gostovanje v Cerknici in Rovtuh. Škoda je le, da je vodstvo sekcij s svojim »Veselim večerom« pozabilo na Laze in Hotedršico, ker tudi te vasi pripadajo naši bodoči komuni.

Režiserskega tečaja v Ljubljani se udeležuje tovariš Rupnik Vojko. Glavno breme stroškov nosi sindikalna podružnica. Upamo, da bo imenovani s svojim delom v dramski skupini opravičil upe, ki jih vanj polagamo.

SKUD »Jerman Remigij« nam je pripravljen dati v uporabo instrumente za godbo. Imamo torej vse kar je za godbo potrebno, razen dobre volje do vaj in pa dirigenta. Prepričani smo, da so med nami talenti, ki imajo veselje do tovrstnega dela. Kaj še čakamo, začnimo z delom takoj!

Ali si član »Prešernove družbe«? Če še nisi, obrni se takoj na tov. Rozmana, poverjenika »Prešernove družbe« v podjetju in včlani se vanjo. Za borih 300 dinarjev dobiš pet izredno lepih knjig.

Ali vas zanimajo pravice, ki jih ima vsakdo iz zdravstvene zaščite? V prihodnjih številkah bomo začeli objavljati članek v nadaljevanjih, v katerem bomo poljudno prikazali pravice zavarovancev.

Še teh devet...

I.

Tako! Že mesec je za nami
in vem, da vi bi enkrat radi,
vsaj malo spet se nasmejali,
kot to v naši je navadi.

II.

Že skrajni čas, da je pust za nami,
še danes vinska zmes vrši po glavi.
Oh, letos res bilo preveč je vsega tega
in človek še postal bi prava šema.

III.

Že dolgo star je običaj pri nas v navadi,
namesto žene pripeljejo mu ploh v paradi,
a letos pa naš Jože to smolo je imel,
da »Pepe« mu nevesto za »raufnk« je pripel.

IV.

Zares so moški naši kavalirji,
kulturnih sekcij oni so palirji.
Gre mu za to, da on v kabini bi sedel,
tako najprej z ugledom svojim bi začel.

V.

Tovarišica draga, ti pa le krkuj od mraza,
a pazi se seveda, da ne bo poraza.
Še mnogo takega uspeha ti želim,
a jaz pri priči k zdravniku odhitim.

VI.

Nekomu ključev šop naredil je »škandal«
ko mislil, da nekje jih je vsejal
in, da sedaj zaklenjen je predal
v resnici pa jih je p.....

VII.

Obveščamo še samce in samice,
da spet do praznične potice
zaprt biro bo za možitev,
ko Ferdo prosil je za premestitev.

VIII.

Pri njih nesreča huda se zgodila,
ko se drvarnica nekomu zaklenila.
Doma pa žena huda v mrazu mu čepi
dokler po pošti ključev ne dobi.

IX.

Mi krasno uro je pred nos pomolil
saj mu nekdo je prav pošteno z njo zasolil
ta pa pogledal mi na uro je rekoč,
»Saj vredna ni, da bi jo človek vrgel proč.«

OSA

Otrokom lutke!

Gojenci vzgajališča v Gornjem Logatcu so priredili v začetku februarja za otroke predstavo »Sneguljčico« v Narodnem domu v Dolnjem Logatcu.

Velika dvorana je bila polna mladih gledalcev, ki so z velikim zanimanjem spremljali igrico. Pri tem se vprašujemo, ali ne bi bilo mogoče prirediti

za naše otroke več takih predstav? Že pred vojno so v Logatcu imeli lutkovno gledališče in morebiti ne bi bilo napak, da bi se v Logatcu združili ljubitelji igranja z lutkami ter dobili nekje stalno dvorano, ki bi bila lahko manjša in bi morda vsaj dvakrat mesečno igrali. Otroci, za katere kino itak ni primeren, nimajo sedaj nikakega pravega razvedrila, otrok pa je v celem Logatcu menda preko 700! Lutkovno gledališče zahteva sicer v začetku malo več sredstev za nabavo lutk in odra, ko pa je preskrbljeno z osnovnimi rekviziti, pa to ni več draga reč. Verjetno je tudi, da bi lutkovne predstave imele celo več gledalcev kot jih ima kino. Zdi se nam, da je tudi ljudi, ki bi pri takem gledališču sodelovali, precej v našem kraju. Morda bi bilo dobro, da bi SKUD »Jerman Remigij« prevzel v svoje okrilje tako gledališče?

Deško vzgajališče v Gornjem Logatcu je zelo lepo pokazalo, kaj vse se da narediti ter bi verjetno z združenimi močmi tudi na področju otroške zabave dosegli lepe uspehe.

DOBRO VZGOJEN

Prijatelj. pride obiskat na smrt bolnega znanca.
»Zdravo Lojze! Kako se počutiš?«
»Hvala, umiram... In ti?«

MODERNA

Dekle z otrokom v vozičku sreča prijateljico.
»O, kako srčkan fantek! Ali je tvoj?«
»Seveda.«
»Kdaj pa se misliš poročiti?«

LOVSKA

»Kako je kaj z vašim lovom od nedeljah?«
»Ah, tako, tako... Lovci se menjavajo, zajec pa je vedno isti.«

IZ NEKE TOVARNE

Štampilhar bi si bil skoraj odrezal prste pri nezavarovanem stroju.

Ni vrag! Ja, sicer bi mu pa itak to plačal Zaved za socialno zavarovanje.

The advertisement features a central image of a wooden chair with a patterned seat and backrest. To the left, there is a dark, stylized shape resembling a coat of arms or a logo, with the word "LJUBLJANA" written below it in a white, sans-serif font. The background of the advertisement is filled with a repeating pattern of the word "Ljubljana" in a small, light font. The word "KOTEKS" is written in a large, bold, black font across the middle of the image. Below the chair, the phrase "za vsako priložnost" is written in a cursive, handwritten style.

„KOTEKS“

odkupi po svojih zbiralnicah in kmetijskih zadruzah svinjske kože po din 200.— kg za nepoškodovano domačo kožo.

Kmetovalci, klavnice, oderite vse prašiče in oddajte kožo najbližji zbiralnici »KOTEKS-a«, ki Vam plača najvišjo dnevno ceno.